

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Смоляк Ігор Анатолійович**, 1989 року народження, громадянин України, освіта вища: у 2013 році закінчив Київський національний університет імені Тараса Шевченка за спеціальністю «Правознавство», у 2023 році закінчив Вінницький національний технічний університет за спеціальністю «Кібербезпека», працює керівником Адвокатського об'єднання «СЕТЕС», м. Київ, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 17 червня 2026 року № 316-34, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради	Володимира ГРИНЮКА , доктора юридичних наук, професора, професора кафедри кримінального процесу Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
Рецензентів	Олени КОСТЮЧЕНКО , кандидатки юридичних наук, доцентки, доцентки кафедри кримінального процесу Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Івана МІРОШНИКОВА , кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри кримінального процесу Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

**Офіційних
опонентів**

В'ячеслава ВАПНЯРЧУКА, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ігоря ГРИЦЮКА, кандидата юридичних наук, професора, професора кафедри кримінального права та процесу, заступника директора Навчально-наукового інституту права з адміністративної та організаційної роботи Державного податкового університету,

на засіданні 08 вересня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» **Ігорю Анатолійовичу Смоляку** на підставі публічного захисту дисертації «Підслідність кримінальних проваджень: вдосконалення законодавчого регулювання та практики застосування» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано на кафедрі кримінального процесу Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка Міністерства освіти і науки України, м. Київ.

Наукова керівниця — **Оксана КУЧИНСЬКА**, докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри криміналістики Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, заслужена юристка України.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською мовою. Вона є самостійною завершеною кваліфікаційною науковою працею, відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), та містить нові науково

обґрунтовані результати, що мають значення для науки кримінального процесу і практики застосування кримінального процесуального законодавства, а саме:

Уперше систематизовано зміст і структуру механізму реалізації підслідності у кримінальному провадженні та виокремлено його взаємопов'язані елементи: первинне визначення належного органу досудового розслідування, процедурне передання матеріалів, зміну підслідності у встановленому КПК України порядку, вирішення спорів щодо підслідності та документування відповідних рішень. Розмежовано первинне застосування законодавчих ознак підслідності й подальшу зміну органу розслідування, зумовлену встановленням належних фактичних і правових підстав.

Запропоновано класифікацію порушень правил підслідності, яка охоплює порушення її первинного визначення, порядку передання матеріалів, здійснення досудового розслідування неналежним органом та дефекти рішення про зміну підслідності. Обґрунтовано диференційований підхід до правових наслідків таких порушень залежно від їх характеру, впливу на права учасників кримінального провадження та результати доказування.

Обґрунтовано концепцію двокомпонентної оцінки судами наслідків порушення правил підслідності. Вона передбачає розмежування випадків, у яких порушення за своїм змістом і наслідками зумовлює застосування передбачених КПК України підстав недопустимості конкретного доказу, та випадків, що потребують оцінювання за загальними правилами доказування з урахуванням обставин провадження. Визначальними є правова підстава участі виконавця процесуальної дії, зміст порушеного припису та зв'язок порушення з одержанням доказу.

Сформульовано критерії мотивування й перевірки рішень прокурора про визначення та зміну підслідності, а також мінімальні стандарти їх документування, зокрема щодо фіксації фактичних і правових підстав

прийняття постанови. Обґрунтовано необхідність перевірюваного викладення обставин, які зумовлюють зміну органу розслідування, та мотивів застосування відповідного припису кримінального процесуального закону.

Удосконалено науково-практичні підходи до тлумачення співвідношення норм КПК України, що регламентують підслідність і діяльність прокурора, з акцентом на межі прокурорського розсуду та обов'язковість дотримання належної процедури зміни підслідності. Конкретизовано значення узгодженого застосування статей 36, 37, 214, 216 і 218 КПК України.

Удосконалено підходи до оцінки впливу порушень підслідності на доказування з урахуванням того, що їх наслідки можуть полягати не лише у втраті допустимості окремих доказів, а й у зміні доказової бази сторони обвинувачення, обсягу та меж обвинувачення.

Удосконалено практичні пропозиції щодо процесуального порядку передання кримінальних проваджень між органами досудового розслідування, спрямовані на забезпечення правової визначеності, безперервності розслідування та належної фіксації прийнятих рішень. Запропоновано окремо врегулювати строки прийняття постанови і фактичного передання матеріалів, вирішення питання про подальший склад прокурорів та повідомлення учасників кримінального провадження.

Набули подальшого розвитку положення про підслідність як процесуальну гарантію законності, передбачуваності та належної правової процедури на стадії досудового розслідування. Конкретизовано значення правил підслідності для реалізації прав сторін та інших учасників кримінального провадження.

Розвинено підходи до встановлення істотності порушень правил підслідності, які передбачають урахування не лише формального відступу від приписів КПК України, а й реальних процесуальних наслідків для прав учасників та якості доказування.

Подальшого розвитку набули рекомендації для правозастосування, орієнтовані на уніфікацію практики визначення та зміни підслідності, зниження ризиків визнання доказів недопустимими й підвищення стандартів прокурорського процесуального керівництва. Обґрунтовано пропозиції щодо законодавчого забезпечення оскарження постанови про зміну підслідності та бездіяльності, пов'язаної з неприйняттям відповідного рішення у встановлений строк.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання в нормотворчості, діяльності органів досудового розслідування та прокуратури, здійсненні судового контролю, наукових дослідженнях і викладанні кримінального процесу. Результати дослідження використано при підготовці пропозицій і зауважень до проекту Закону України, реєстраційний № 13699 від 26 вересня 2025 року. Сформульовані в дисертації зміни до КПК України становлять авторські законодавчі пропозиції.

Матеріали атестаційної справи містять протокол аналізу звіту подібності із зафіксованим коефіцієнтом подібності 6,6 відсотка. За результатами змістового аналізу текстових збігів, з урахуванням рецензій та відгуків офіційних опонентів, ознак академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації не виявлено.

Здобувач має **5 наукових публікацій** за темою дисертації: 3 наукові статті у фахових виданнях України та 2 публікації тез доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій. Основні наукові результати висвітлено у таких фахових статтях:

1. Кучинська О. П., Смоляк І. А. Реалізація прав потерпілого при визначенні та зміні підслідності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. Вип. 90, ч. 4. С. 303–309. DOI: 10.24144/2307-3322.2025.90.4.43.

2. Смоляк І. А. Міжнародний досвід регулювання підслідності органів досудового розслідування. Науковий вісник Ужгородського

національного університету. Серія: Право. 2024. Вип. 81, ч. 3. С. 163–168.
DOI: 10.24144/2307-3322.2024.81.3.24.

3. Смоляк І. А. Реалізація судового контролю за дотриманням правил підслідності. Наукові записки. Серія: Право. 2024. Вип. 16. С. 203–207.
DOI: 10.36550/2522-9230-2024-16-203-207.

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили такі оцінки й зауваження:

Гринюк Володимир Олексійович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального процесу Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна. Під час обговорення порушено питання правових підстав і меж проведення невідкладних процесуальних дій у період передання матеріалів кримінального провадження.

Костюченко Олена Юріївна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри кримінального процесу Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У пропозиціях щодо зміни підслідності варто більш предметно окреслити мінімальні процесуальні стандарти: письмову форму рішення, обов'язкові елементи мотивування (фактичні підстави, правову підставу, критерії вибору органу), правила повідомлення сторін та порядок фіксації переданих матеріалів, у тому числі цифрових носіїв і масивів даних. Доцільним є також визначення орієнтирів строків для прийняття та виконання такого рішення.

2. Потребує більшої уваги питання забезпечення процесуальних прав учасників кримінального провадження при визначенні та зміні підслідності: доступу до матеріалів у межах допустимого, належного повідомлення, а також можливих варіантів впливу учасників

кримінального провадження на запобігання порушенням правил підслідності.

Мірошников Іван Юрійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Схвально оцінюючи пропозицію доповнити частину першу статті 303 КПК України положенням про можливість оскарження потерпілим постанови прокурора про зміну підслідності та відповідної бездіяльності прокурора (с. 210 дисертації), рецензент зауважив, що процедура такого оскарження розкрита не повністю. Зокрема, потребують визначення питання, чи зупиняє подання скарги виконання постанови, чи може слідчий суддя тимчасово зупинити передання матеріалів та яке рішення має бути прийнято у разі задоволення скарги. Потребують уточнення також наслідки скасування постанови для матеріалів, уже переданих іншому органу, та для процесуальних дій, проведених до вирішення скарги. Без відповіді на ці питання запропонований засіб захисту прав потерпілого може виявитися недостатньо визначеним для практичного застосування.

2. Підтримуючи запропоновану автором двокомпонентну оцінку наслідків порушення правил підслідності, рецензент звернув увагу на недостатньо чітко окреслення межі між істотним порушенням вимог КПК України та порушенням, яке підлягає врахуванню за загальними правилами оцінки доказів. Додаткового обґрунтування потребують критерії встановлення істотності порушення, значення причинного зв'язку між ним і одержанням конкретного доказу, а також розподіл обов'язку доведення відповідних обставин між учасниками судового розгляду. Недостатня конкретизація цих положень може зберегти неоднаковість судової практики, на подолання якої спрямована запропонована модель.

Вапнярчук В'ячеслав Віталійович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Потребує уточнення використання у дисертації понять «підслідність», «компетенція» та «юрисдикція». Зокрема, на с. 89 йдеться про «розподіл компетенції органів досудового розслідування», тоді як на с. 75 підтримано позицію, за якою компетенція складається з повноважень та предмета відання. У зв'язку з цим поставлено питання про коректність застосування такого формулювання до зміни підслідності. На думку опонента, підслідність характеризує зв'язок органу розслідування з кримінальним провадженням з огляду на юридичні ознаки провадження, компетенція — з огляду на ознаки органу, а юрисдикція позначає сферу поширення його повноважень. Доцільним є чітке розмежування цих понять та пояснення позиції дисертанта.

2. Дискусійним є наведений на с. 36–37 підхід до множинності видів підслідності. Опонент дотримується позиції про виокремлення двох її видів: предметної (відомчої або міжвідомчої), що регулюється переважно статтею 216 КПК України, та територіальної (внутрішньовідомчої), що регулюється статтею 218 КПК України. Передбачені статтею 216 кваліфікаційні, персональні та інші ознаки, на його думку, визначають вибір органу розслідування, але самі по собі не утворюють окремих видів підслідності. Зміна кількості таких ознак також не обов'язково означає появу нового виду. У зв'язку з цим потребує додаткової аргументації обраний дисертантом підхід до класифікації.

3. На прикладі наведеного на с. 44 кримінального провадження стосовно колишнього начальника Управління Служби безпеки України в Харківській області, якому інкриміновано державну зраду та військові кримінальні правопорушення, порушено питання про порядок вирішення колізій між кваліфікаційною та персональною ознаками підслідності.

Опонент запропонував пояснити, чи має персональна ознака перевагу як спеціальна щодо загальної кваліфікаційної ознаки, чи відповідна колізія повинна вирішуватися за іншими критеріями, зокрема з урахуванням значення об'єкта кримінально протиправного посягання.

4. Потребує додаткового обговорення висновки на с. 147 щодо умов визнання доказів недопустимими у зв'язку з порушенням підслідності. Опонент звернув увагу на необхідність розмежування істотних порушень конституційних і конвенційних прав людини та порушень належної правової процедури, які можуть ставити під сумнів походження доказів, їх надійність і достовірність. З урахуванням статей 2 і 87 КПК України та постанови Великої Палати Верховного Суду від 31 серпня 2022 року у справі № 756/10060/17 порушено питання, чи може одержання відомостей органом без належної спеціалізації мати самостійне значення для оцінки допустимості та чи обов'язково в кожному такому випадку встановлювати конкретне порушене право або свободу.

5. Методику добору судових рішень, матеріалів кримінальних проваджень і респондентів доцільно було б описати докладніше. Це дало б змогу точніше оцінити репрезентативність отриманих результатів та межі їх поширення на загальну правозастосовну практику.

Грицюк Ігор Васильович, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права та процесу, заступник директора Навчально-наукового інституту права з адміністративної та організаційної роботи Державного податкового університету. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Запропоновані зміни до статей 36, 37, 218 і 303 КПК України доцільно було б повніше узгодити зі статтями 214, 216, 219 та 615 КПК України. Зокрема, потребує пояснення вплив передання провадження на обчислення процесуальних строків і порядок дій у спеціальному режимі досудового розслідування під час воєнного стану.

2. Ідея оскарження постанови прокурора про зміну підслідності є обґрунтованою, однак потребує завершеності процесуальної моделі. Варто визначити коло осіб, які мають право на скаргу, строк її подання, межі перевірки слідчим суддею, можливі рішення за результатами розгляду та вирішити питання, чи зупиняє скарга фактичне передання матеріалів.

3. Скорочення строків повідомлення прокурора та прийняття ним рішення про зміну підслідності сприятиме оперативності, проте у дисертації бажано було б чіткіше визначити наслідки їх пропуску. Такий пропуск може бути підставою для оскарження бездіяльності або дисциплінарної оцінки, але сам по собі не повинен автоматично спричиняти недопустимість усієї доказової інформації, одержаної у відповідний період.

4. Пропозиція щодо вирішення питання про прокурора або групу прокурорів при зміні підслідності потребує уточнення суб'єкта та критеріїв прийняття рішення. Слід конкретизувати, коли збереження попередньої групи є допустимим, коли її заміна обов'язкова та як діяти у разі передання провадження між територіальними і спеціалізованими прокуратурами.

5. Порівняльно-правовий аналіз моделей організації досудового розслідування у Франції, Німеччині, Італії, Австрії, Польщі, Великій Британії та США є змістовним, однак у роботі не завжди достатньо чітко визначено межі можливого запозичення відповідного зарубіжного досвіду. З огляду на істотні відмінності у правовому статусі прокуратури, структурі правоохоронних органів і способах розподілу процесуальних функцій доцільно конкретизувати, які елементи розглянутих моделей можуть бути імplementовані в законодавство України без зміни засадничої конструкції національного кримінального процесу, а які мають лише пізнавальне та порівняльне значення.

Результати відкритого голосування

«За» — 5 членів ради;

«Проти» — 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Ігорю Анатолійовичу Смоляку** ступінь **доктора філософії** з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

**Голова разової спеціалізованої
вченої ради, доктор юридичних
наук,
професор, професор кафедри
кримінального процесу**

М. П.

(підпис)

Володимир ГРИНЮК

